

JORDSTRATEGI

Jorden er en fælles ressource

Forår 2021

NÆSTVED

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	3
FORMÅLET MED JORDSTRATEGIEN	4
JORDSTRATEGIEN	5
SAMMENHÆNG MED PLANER OG STRATEGIER	6
REGNEEKSEMPLER	7

INDLEDNING

Næstved Kommune er geografisk den største kommune på Sjælland. Kommunen er en stor jordbesidder, som udlægger arealer og deres fremtidige anvendelse. Såvel kommunale som private virksomheder har interesse i at undgå at generere overskudsjord. I de tilfælde, hvor der genereres overskudsjord, er der behov for at kunne håndtere dette bæredygtigt lokalt. Kommunens egne anlægsaktiviteter er spredt over store områder, ligesom erhvervslivets aktører på anlægsområdet ligger spredt ud over hele kommunen.

Næstved Kommune betragter jord som en ressource og ønsker at være blandt de førende kommuner i Danmark, hvor bæredygtig udvikling og innovative løsninger indtænkes på tværs af alle fagområder og offentlige løsninger – også når det kommer til anvendelsen og transporten af jorden. Kommunen vil skabe den bedste velfærd, der bygger på omtanke for mennesker og miljø, samt gå forrest og vise vejen for fremtidens samfund. Jordstrategien for bæredygtig genanvendelse af overskudsjord ved anlægs- og byggeprojekter, er et naturligt skridt på vejen, når jorden skal anvendes mest hensigtsmæssigt og transporteres mindst muligt.

Forud for udarbejdelsen af strategien er der gennemført en omfattende kortlægning af jordstrømmene i kommunen. Kortlægningen er blandt andet baseret på data fra digitale anmeldesider for jord, samt data fra jordmodtagere og vognmænd i kommunen.

FORMÅLET MED JORDSTRATEGIEN

Genanvendelse af overskudsjord lokalt har mange fordele, herunder begrænsning af transportmæssig belastning af økonomi, infrastruktur og klima. Lokal genanvendelse af overskudsjord medfører også færre udgifter til lokale anlægsaktiviteter, hvor der skal disponeres store mængder overskudsjord. Disse positive effekter vil komme kommunens egne virksomheder samt de lokale erhvervsdrivende til gode.

Lokal genanvendelse af overskudsjord reducerer CO₂- og infrastrukturpåvirkningerne ved lokale anlægsaktiviteter, hvor der skal disponeres store mængder overskudsjord. Jorden kan blandt andet anvendes til projekter med et rekreativt formål, der fremmer borgernes sundhed i kommunen, frem for køre jorden til deponi langt væk fra opgravningslokaliteten.

Jordstrategien fremmer disponeringen af kommunens overskudsjord lokalt, dels ved at stille lokale nyttiggørelsesprojekter til rådighed, dels ved at se jorden som en ressource der foreslås indtænkt fra begyndelsen af nye projekter, så transport af jord rundt på Sjælland så vidt muligt undgås. Kommunen ønsker med strategien fokus på, at både ren og forurenede jord kan genbruges i det omfang, det er muligt.

Produktionen af overskudsjord i såvel offentlige som private bygge- og anlægsprojekter i kommunen søges begrænset ved at indtænke det i kommunens planarbejde i en prioriteret rækkefølge.

JORDSTRATEGIEN

Begræns mængden af overskudsjord

Målet i Næstved Kommune er, at der er jordbalance i jordprojekter i kommunen, så mængden af overskudsjord reduceres eller helt undgås. Udgangspunktet i ethvert byggeri bør dermed være at bygherren allerede ved projekteringen indtænker jordbalance i sit projekt.

Jorden som ressource foreslås indtænkt fra begyndelsen af nye projekter. Eksempelvis om jorden kan benyttes til landskabelig bearbejdning eller støjvolde inden for projektområdet eller nærområdet.

Jord fra Næstved Kommune foreslås genanvendt lokalt i prioriteret rækkefølge:

- På matriklen
- Inden for udstykningen
- Inden for nærområdet
- Inden for kommunen

Jordressourcen søges så vidt muligt anvendt på oprindelsesstedet for at give den maksimal værdi, men kan det ikke lade sig gøre, anses jorden for en ressource, som også kan anvendes i et rekreativ område, som kommunen understøtter tilblivelsen af ved borgerinddragelse. Effekten af at beholde jorden indenfor kommunegrænsen kan måles på den sparede CO₂-mængde samt af de afledte effekter for borgerne på trivsels- og sundhedsområdet.

Brug jorden til lokale nyttiggørelsesprojekter

Nyttiggørelsesprojekterne kan have mange samfundsgevinster – klimasikring, håndtering af støj, sundhedsfremmende rekreative områder mm. Ved at stille sådanne områder til rådighed til lokal nyttiggørelse af jorden hjælper kommunen virksomhederne med at fremme de grønne løsninger, og kommunen bliver samtidigt synliggjort som en bæredygtig kommune.

For at understøtte virksomhederne i processen med at omlægge byggeprojekterne fra traditionel bortkørsel af jord til genanvendelse udarbejder kommunen et katalog over lokale nyttiggørelsesprojekter, kataloget opdateres som minimum 2 gange om året hhv. i marts og september. Næstved Kommune har til hensigt at have tilgængelig modtagekapacitet for diverse jordtyper og jord med forskellig forureningsgrad. Det er hensigten, at der skal være 2-3 forskellige lokaliteter, hvor jord kan afleveres lokalt i Næstved.

De lokale projekter fremgår af kommunens handleplan for jordhåndtering, kataloget over nyttiggørelsesprojekter opdateres halvårligt med nye projekter.

Katalog for nyttiggørelsesprojekter er tilgængelig på kommunens hjemmeside.

SAMMENHÆNG MED PLANER OG STRATEGIER

Jordstrategien går på tværs af mange sektorer i kommunen og hænger godt sammen med kommunens øvrige strategier og planer på baggrund af nedenstående. Implementeringen af strategien vil efterfølgende foregå indenfor store dele af kommunens egen administration såsom planlægning, grundsalg, miljø, vej og trafik samt byggeri.

Mærk Næstved: en af kommunens visioner, er at Næstved kommune skal gå forrest og vise vejen for fremtidens samfund. Flere projekter rundt i Danmark viser en interesse for at undgå at producere overskudsjord ved bydelsprojekter, men kun en anden kommune har en jordstrategi. Næstved Kommune kan med sin jordstrategi være med til at vise vejen og fortsat være *driver* for grøn tankegang ikke bare i Næstved men i hele Danmark.

Med Ressource City er Næstved Kommune blevet en del af både nationale og internationale netværk indenfor cirkulær økonomi. Jordstrategien rummer da også store dele af FN's Verdensmål og ligger i umiddelbar forlængelse af disse intentioner.

Bygge- og anlægsbranchen står stærkt i Næstved, og erhvervslivet i Næstved har allerede formuleret et ønske om at udvikle nye bæredygtige forretningsområder, produkter og ydelser, som bidrager til udviklingen og væksten. Den lokale bygge- og anlægsbranche kan markedsføre sig selv i at tænke grønnere med genbrug af overskudsjord, og bæredygtig udvikling og innovative løsninger. Branchen er da med til at danne grundlag for fremtidens lokale vækst og trivsel.

Ifølge Klimaplanen 2020-2030 skal CO₂-belastningen være reduceret med 50 % i 2030. Jordstrategien har potentialet til at medvirke til at reducere CO₂-belastningen betragteligt i transporterhvervet. Næstved Kommune kan dermed bidrage til realisering af Folketingets nationale målsætninger og indsatser gennem rollen som både myndighed, virksomhed og politisk aktør.

I Sundhedsplanen fremhæves det, at kommunen vil prioritere sundhedsfremme og forebyggelse for alle aldersgrupper og i alle livets faser, så langt flere borgere end i dag får mulighed for flere gode leveår. Kommunen vil i endnu højere grad medvirke til gode muligheder for at være fysisk aktive i fritiden gennem planlægning af de fysiske omgivelser og uderum, så de indbyder til en aktiv livsstil. Det vil kommunen gøre ved at tænke fysisk aktivitet ind i fx lokalplaner, så der findes områder tæt på beboelse, som opfordrer til fysisk aktivitet og mulighed for oplevelser i naturen. Netop ved at genanvende overskudsjorden lokalt kan man efterleve dette. Kuperede terræner er en mulighed, som kan understøtte dette.

Grøn plan beskriver, hvordan naturen skal udvikles og anvendes i perioden 2009-2021. Næstved Kommune vil gerne være en attraktiv kommune, hvor man har lyst til at bo, og hvor trivsel og sundhed er vigtig. Formålet med Grøn Plan er at lægge en strategi for kommunens fremtidige arbejde på natur og friluftsområdet. Målet er en koordineret og målrettet indsats, der bevarer og forbedrer kommunens grønne kvaliteter. Ved at etablere rekreative områder i form af lokale nyttiggørelsesprojekter kan jordstrategien være med til at fremme formålet i Grøn Plan.

REGNEEKSEMPLER

FOR JORDMÆNGDER OG KLIMAREGNSKAB

Ved at gennemgå data af transporterede jordmængder for perioden januar 2017 til marts 2020, ses det, at der årligt blev transporteret ca. 50.000 tons jord fra Næstved Kommune til modtageanlæg i Slagelse, Køge og København, mens der blev transporteret 100.000 tons jord fra det øvrige Sjælland til Næstved Kommune og yderligere 50.000 tons jord blev kørt rundt internt i kommunen.

I Jordweb er der i den undersøgte 3-årige periode anmeldt 50.000 tons jord fra Næstved til deponering i andre kommuner. Ved at etablere et nyttiggørelsesprojekt lokalt (Nygårdsvej), kan der årligt spares ca. 133.000 kørte km/år, svarende til 115.000 kg CO₂/år sammenlignet med den hidtidige transport, som typisk har været til Slagelse, Køge eller København. (1+2)

Med udgangspunkt i at regeringens regulering af klimaområdet i 2030 kræver en klimaneutral affaldssektor med langt mere genanvendelse, vil det være den bedste løsning at undgå overskudsjord i de enkelte projekter i det omfang, det er muligt.

1. I beregningen er det antaget, at hvis afstanden til Nygårdsvej, 4700 Næstved er større end i Jordweb, har transportøren valgt den oprindelige modtageplads, ligesom det er antaget at klasse 4 jord køres til den oprindelige modtageplads. En lastbil antages at transportere 30 tons jord, køre 2,7 km/l og udlede 2,67 kg CO₂ pr. liter diesel.
2. Til eksempel blev der kørt 172,72 tons jord fra legepladsen ved den åbne Suså til RGS Nordic i Vemmelev ved Slagelse. Jorden blev kørt af 6 omgange – ca. 29 t pr. læs. 5 læs var ren jord eller lettere forurenet og kunne dermed have været anvendt lokalt. Der er 86 km t/r. Der blev på de 5 læs i alt kørt 430 km. Der blev dermed forbrugt 425 kg CO₂. Havde man kørt jorden til Nygårdsvej ville afstanden kun have været 11 km t/r. Der ville dermed kun have været forbrugt ca. 54 kg CO₂. Det giver en samlet besparelse på denne sag alene på 375 kørte km eller 371 kg CO₂.

